

Hold dine frugttræer sunde

Æble- og pæretræer kan angribes af sygdomme og skadedyr og påvirkes af klima og jordbund.

I dette katalog kan du se de 20 mest almindelige problemer i æbler og pærer og få tip til økologiske metoder, der kan forebygge problemerne.

Indeks:

Bladlus; 7	Rustmider; 8
Bægerkræft/æblekræft; 13	Rød æblebladlus; 7
Dårlig bestøvning; 17	Skadedyr; 2
Froststriber; 18	Skrælviklere; 4
Fysiologiske problemer; 15	Skurv; 9
Galmide; 19	Skæve æbler; 17
Glassethed; 16	Sodplet og Flueplet; 11
Kræft; 13	Striber; 18
Larver; 2; 3; 4; 5	Sygdomme; 9
Meldug; 10	Syrehveps; 5
Monilia; 12	Topaz-plet; 14
Pletter; 9; 11; 14	Tæger; 6
Priksyge; 15	Æblebladhveps; 3
Pærebladgalmide; 19	Æblemeldug; 10
Pæregitterrust; 19	Æbleskurv; 9
Rust; 8; 19	Æbleviklere; 2

Tekst og fotos er af Maren Korsgaard, der dels arbejder som Økologisk rådgiver i frugtavl i Økologisk Rådgivning, Gefion og dels er frugtforsker ved KU-Science. Kataloget er udarbejdet i projektet FRUITGROWTH, støttet af Fødevarerministeriet. September 2012.

Problem: **Larver af Æbleviklere**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Ophæng mange fuglekasser til mejser og musvitter.
- Ophæng skjul til flagermus.
- Opsæt evt. mange feromonfælder til æbleviklere.
- Fjern de tidlige nedfaldsfrugter fra haven.
- Bind et bælte af bølgepap om stammen i sensommeren. Fjern det i foråret og brænd det.
- Sprøjt evt. med granuloseviruset "Madex", det rammer specifikt æbleviklere.
- I større plantager: Hæng evt. feromonforvirrings-dispensere op.

Problem: **Larver af Æblebladhveps**

Forebyggelse
og bekæmpelse:

- Ophæng mange fuglekasser til mejser og musvitter.
- Sørg for, at der er blomstrende planter til snyltehvepse.
- Fjern de tidlige nedfaldsfrugter fra haven.
- Hæng evt. mange hvide limplader op under blomstringen.
- Hold høns under træerne.
- Sent blomstrende æblesorter angribes ikke så tit af æblebladhveps.

Problem: **Larver af Skrælviklere**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Ophæng mange fuglekasser til mejser og musvitter.
- Ophæng skjul til flagermus.
- Fjern de tidlige nedfaldsfrugter fra haven.
- I større plantager ophænges feromonforvirrings-dispensere.

Problem: **Larver af Syrehveps**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Fjern syreplanter (kruset skræppe) i nærheden af æbletræerne.
- Sørg for, at der er blomstrende planter til nytteinsekter.
- Hold vegetationen under træerne klippet.

Problem: **Havetæger**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Så evt. en stribe med lokkeblomster, så tægerne holder sig der.

Problem: **Rød æblebladlus**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Sørg for, at der er blomstrende planter til nytteinsekter som mariehøns, guldøjer og svirrefluer.
- Enkelte sorter angribes ikke af rød æblebladlus, bl.a. Primicia.

Problem: **Rustmider**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Sørg for, at der er blomstrende planter til nytteinsekter.
- Udsæt æblerovmider i træerne. Flyt f.eks. en gren fra et træ med mange rovmider til træet, der har mideproblemer.

Problem: **Svampen Æbleskurv**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Vælg en robust sort, f.eks. Holsteiner Cox, Aroma og Discovery.
- Sørg for, at de nedfaldne blade fjernes eller nedbrydes i løbet af vinteren, f.eks. ved jordbehandling.
- Beskær træet, så der kommer lys og luft i kronen.
- Undgå kraftig gødskning med kvælstof.
- Sprøjt evt. med svovl fra løvspring til Skt. Hans, når det regner og er lunt.

Problem: **Svampen Æblemeldug**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Vælg en robust sort, f.eks. Aroma og Discovery
- Sørg for, at angrebne skudspidser fjernes i løbet af vinteren.
- Beskær træet, så der kommer lys og luft i kronen.
- Undgå kraftig gødskning med kvælstof.
- Sprøjt evt. med svovl fra løvspring til Skt. Hans, når det regner og er lunt.

Problem: **Svampene Sodplet og Flueplet**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Sørg for, at æbletræet ikke står i skygge fra større træer.
- Beskær træet, så der kommer lys og luft i kronen.
- Hold hindbær og brombær på afstand af æbletræerne.
- Lyse, sene sorter som Topaz og Filippa er meget modtagelige.
- Sprøjtning med svovl eller med sæbe flere gange i august kan regulere sodplet og flueplet
- Angrebet kan vaskes af.

Problem: Svampene grå og gul Monilia

Forebyggelse og bekæmpelse:

- Sørg for, at æbletræet ikke står i skygge fra større træer.
- Beskær træet, så der kommer lys og luft i kronen.
- Klip de angrebne grene af, mindst 20 cm under angrebet.
- Fjern de indtørrede mumier på træet inden løvspring.
- Fjern sårede æbler fra træet, så de ikke bliver smitekilder.

Problem: **Svampen Bægerkræft/æblekræft**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Sørg for, at æbletræet ikke står i skygge fra større træer.
- Beskær træet, så der kommer lys og luft i kronen.
- Skær kræftsårene rene på grene og stammer og fjern materialet fra haven.
- Beskær kun i tørvejr i vækstsæsonen eller ved temperaturer $< 5^{\circ}\text{C}$.

Her er kræftsåret skåret rent, ind til det friske ved.

Problem: **"Topaz-plet", en ny æblesygdom.**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Pletterne forårsages af en uidentificeret organisme, sandsynligvis en svamp.
- Måske findes der robuste sorter. Indtil nu virker bl.a. 'Holsteiner Cox' robust overfor pletterne, hvorimod Rød Aroma, og skurvresistente sorter som 'Topaz' og 'Rubinola' er meget modtagelige.
- Sprøjtning med svovl bekæmper problemet.

Problem: **Priksyge** (Calcium-mangel)

Forebyggelse og
bekæmpelse:

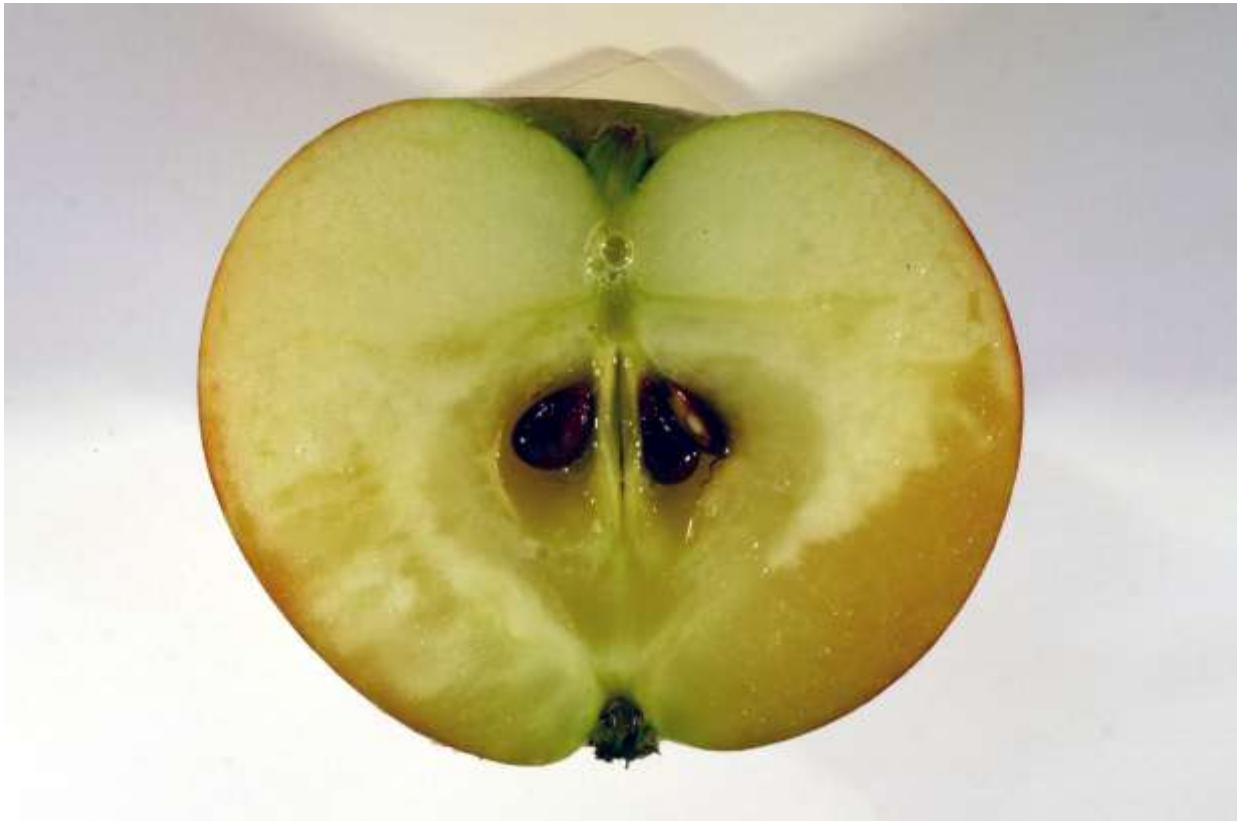
- Undgå overgødsning med kvælstof og kalium.
- Undgå særligt følsomme sorter som Vanda.
- Dæmp væksten ved f.eks. at lade græsset gro tæt på stammen.

Problem: **Glassethed** (Vanddrukne celler)

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Undgå overgødsning med kvælstof og kalium.
- Lad æblerne stå til "udtørring" i frisk luft i et par dage efter plukning.

Problem: **Dårlig bestøvning** (skæve æbler)

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Sørg for, at der er bistader i nærheden.
- Giv de vilde bier kost og logi, f.eks. blomster året rundt og et træstød med huller i – et insekthotel.

Problem: **Froststriber**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Hold jorden sort under træet i blomstringstiden.
- Plant æbletræer højt i terrænet.

Problem: **Pærebladgalmide**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Pluk angrebne blade af og destruér dem.
- Sprøjt med gødningssvovl, 2 % svovl udsprøjtet i september har i forsøg givet 94 % effekt på miderne.

Pærebladgalmiderne er i de sorte/brune pletter

Problem: **Pæregitterrust**

Forebyggelse og
bekæmpelse:

- Hold pæretræet tørt, f.eks. med en parasol eller overdækning med plastik i de uger i april-maj, hvor træet springer ud.
- Hold god afstand til enebær, som er vintervært for gitterrust-svampen.

Gitterrusten er de orange pletter.